

Eftir »Offshore Europe '91«-ráðstevnuna í Aberdeen:

Útlendingar hug at snodda hendavegin

– Oljan er atgongumerki inn í framtíðina. Men tað veldst um føroyingar sjálvar – vilja vit ella ikki, sigur Jóhan Mortensen, konsul

Stívliga 60 føroyingar, umboðandi landsstýrið, kommunur, feløg og stovnar, voru í farnu viku á altjóða gass- og oljuráðstevnu «Offshore Europe 1991» í Aberdeen.

Jóhan Mortensen, bretskur, konsul í Føroyum, var ein av stigtakarunum til føroysku luttøkuna. Hann sigur, at hetta var ein stak hugvekjandi ferð og at ávisur áhugi er millum utlendingar fyrri tí sum er, ella sum kann hugsast at vera, í føroysku undirgrundini.

– Men fyrst av øllum verður neyðugt við seismiskum kanningum og royndarboringum og síðan at fáa greitt tey loyfrøðiliga viðurskiftini við danir um ognarrættin til undirgrund og havbotn. Tað er har tað leikar á í lotuni. Og almenna stóðan tykist vera, at einki skal gerast fyrr enn hetta er greitt. Men tað ræður um at bera skjótt at tí eftir árslok 1992 verður tað ikki Christiansborg, men Bruselles sum við innarmarknaðinum fær allan avgerðarrætt. Tað hvílir tí ein ómettaliga stor ábyrgd á herðum føroysku sendinevndarinnar, henni, sum tingast við danir um rættin til undirgrund og havbotn, sigur Jóhan Mortensen.

Annars sigur hann, at ráðstevnan í Aberdeen gav til kennar so ómettaliga nógvar møguleikar hjá føroyingum at gera seg galdandi innan oljuvinnuna. Eitt nú ber til at skula føroyingar sum navigatørar, maskinmeistarar, geologar geofysikarar o. s. fr., o. s. fr.

– Eg haldi, at føroyska umboðsstovan í Aberdeen átti at verið munandi úrbygd við fleiri fólki. So fús Poulsen, umboðsmaður, er einsamallur um uppg-

Jóhan Mortensen

Mona Dami Thomas

– Men vit kunnu ikki tosa seriøst so leingi viðurskiftini við Danmark um rættin til undirgrund og havbotn ikki eru greidd. Áhugi er at snodda henda vegin. Tað veldst um okkum føroyingar, um vit vilja geva okkum í holt við oljuvinnuna ella ikki. Vit mugu sjálvir gera utlendingum tað attraktivi at leita higar við teirra ekspertisu, sigur Jóhan Mortensen.

Hann sigur, at fólk innan oljuvinnuna lögdu stóran dent á stórri samband loftvegis millum Føroyar og Aberdeen, eisini um Keyptmannahavn, har einki samband er. Hetta hevði kanska verið ein góður møguleiki hjá Atlantic Airways at gjørt seg galdandi. Sum er fer alt samband um Amsterdam ella London, og tað tekur ein heilan dag at koma til Aberdeen. Úr Føroyum eru 50 min. at flúgva.

– Ein fekk eisini fatan av, at føroyingar eru stak væl lýddir millum fólkið í Aberdeen og at tey tí meira enn legin vilja hava samband við okkum.

– Men vit kunnu ikki tosa seriøst so leingi viðurskiftini við Danmark um rættin til undirgrund og havbotn ikki eru greidd. Áhugi er at snodda henda vegin. Tað veldst um okkum føroyingar, um vit vilja geva okkum í holt við oljuvinnuna ella ikki. Vit mugu sjálvir gera utlendingum tað attraktivi at leita higar við teirra ekspertisu, sigur Jóhan Mortensen.

Jóhan Mortensen sigur, at á ráðstevnu varð fregnast eftir borinemi í Lonra, sum fór fram fyrst í atattarunum.

Boraðir voru 2,3 km niður í jorðina, og møguleiki er at leiga eitt boritorn úr Skotlandi fyrri 20 mio. kr. at bora 6 km niður í fláirnar til tess at fáa gjøllari vitan um

rævnin. – Áhugi er fyrri ekspansjón og vit fáa alla neyðuga hjalp úr Bretlandi at byggja upp føroyskan oljuvinnu, sigur Jóhan Mortensen, konsul.

Hallarklettur er leigaður til oljuvinnuna, og fyrstu føroysku kavaramir eru útbúir í Bretlandi til at arbeiða innan oljuvinnuna. Og á einum av teimum størstu supply-bátunum hjá Mærsk er skopningur skipari. Vit eru longu so smátt farn at búgva okkum. – Aberdeen er eitt blómandi samfelag í dag. Vit eru eingi oheppin hjárin av olju og oljuvirkssemi. Oljan er atgongumerki inn í framtíðina, sigur Jóhan Mortensen.

– Men vit kunnu ikki tosa seriøst so leingi viðurskiftini við Danmark um rættin til undirgrund og havbotn ikki eru greidd. Áhugi er at snodda henda vegin. Tað veldst um okkum føroyingar, um vit vilja geva okkum í holt við oljuvinnuna ella ikki. Vit mugu sjálvir gera utlendingum tað attraktivi at leita higar við teirra ekspertisu, sigur Jóhan Mortensen.

Neyðugt við fyrireiking

Bæði við útbúgingum og upplæring innan oljuvinnuna. – Umráðandi er, at føroyingar sjálvir fáa hesa útbúging

Jóhanna Hansen var við á altjóða oljuráðstevnu «Offshore-Europe 1991» í Aberdeen fyrri Maskinmeistarafelagið. Hon sigur frá, at hetta var ein ógvuliga spennandi og lærurik ráðstevna, sum hon fekk ógvuliga nógva burturúr at vera við í. Hon kann ikki siga, hvat tað í seinasta enda fer at føra til, men tað var áhugavert, og tey finga sambond, sum kunnu byggjast viðari á.

Fjølbroytt skrá

– Ein risastórari framsýning var nógva at siggja í sambandi við oljuvinnuna.

Fyrilestrar voru eisini hildnir, men kanska høvdu

olja fanst. Shell og BP (British Petroleum) voru ikki áhugað. Tummas sigur, at ein fekk varhuga av, at hest feløg mest voru sinnad at virka við meira tryggum atlanum. Men greitt er, at føroyingar eru vælkomnir at bjóða tenastur, eru teir kappingarfórir.

Og tey meira almennu umboðini fyrri bretska stjórnina hava eygini opin við tí, sum hendir vestan fyrri Hetland og í teimum økjum, har trygg politisk viðurskifti eru – og tað verða Føroyar mettar at vera, meðan onnur øki sum Sovjet, Irak, Súdúrafrika o. s. fr. ikki vera tað.

– Talan er um eina stóra vinnu. Spurningurin er, hvat vit makta. Vit vita, at olja er hinu megin markid sunnan fyrri og eystan fyrri okkum. Duga vit ikki at bera okkum at, kollrennur henda vinna okkum, gerst hon veruleiki. Men vit finga so evnið betri lýst so ein hevur ávíst stödi at viðgera tað á framtíðini, sigur Tummas Arabo.

Talan er um eitt veldugt arbeiðspláss, men Tummas væntar ikki, at nøkur verulig oljuvinnu spyrst fyrri okkara viðkomandi hesu megin aldaskiftið, tí nógvir spurningar eru at loysa og fáa greiði á fyrst.

– Men ógvuliga gott hevði tað verið, finga vit nøkur arbeiðspláss í vinnuni og harvið vunnar pening, sigur Tummas Arabo. pn

hesir ikki so stóran áhuga fyrri føroyingarnar.

Møguleiki var at siggja, hvar boripallur verða gjørdir, og tilfar til oljuvinnuna í heila tíkið verður gjørt. – Eisini var møguleiki at sleppa út á ein borupall.

Vitjað varð á bjargingarstøðum, skipasmíðjum o. s. fr. og tað var serliga hesi stöðini, id vórðu vitjað, sum voru áhugaverd.

Útbúging og upplæring í Skotlandi

Jóhanna sigur, at hon fekk nógva burturúr ráðstevnu, og eftir hvat hon hevur høyrð, siga fleiri onnur tað sama.

Tú vart við sum umboð fyrri maskinmeistarafelagið, hvønn áhuga hevur maskinmeistarafelagið fyrri oljuvinnuni?

Teir eru sjálvandi áhugaðir í at vita, um tað verður ein framtíð í hesi vinnuni. – Tí tað eru maskinfólk, sum koma til at arbeiða innan fyrri nógva øki í hesi vinnuni, um hon kemur hendavegin.

Jóhanna Hansen

Teir kunnu fáa útbúging og lærast upp í Skotlandi.

Eisini skal sigast, at nú er nakad av arbeiðsloysi millum føroyskar maskinmeistarar.

Um oljuvinnan verður ein møguleiki í framtíðini í Føroyum ber einki til at siga nakad um enn. – Ráðini í Skotlandi til føroyingar voru at vera varðin, seta seg væl inn í tingini, og soleiðis vera til reidar, tá id tað ver-

ur veruleiki, um tað verður veruleiki.

Føroyingar útbúgvast

Oljuvinnan er bæði í Hetlandi og Orknøyggu, og tí kunnu vit læra av teimum, og í øllum forom sleppa undan at gera skeiðar umaltur, sum teir hava gjørt.

Sum sagt, um oljuvinnan verður veruleiki, er ein annar spurningur, – men tað er ov seint at byrja, tá id hon er komin higar.

Eisini er tað avgerandi, at tað eru okkara egna fólk, sum verða útbúgvir til hesa vinnuna.

Ber tað til hjá føroyingum, sum hava fingið útbúging innan oljuvinnuna at fáa arbeiði t.d. í Skotlandi?

Teir kunnu fáa útbúging har, og møguliga eisini arbeiði. – Tað ber ikki til at fara beinleiðis inn at arbeiða í hesi vinnuni.

Tað, sum Maskinmeistarafelagið nú fer at gera, er at útbúggja víðari tey sambondini, teir hevur fingið á ráðstevnu.

Tummas Arabo, landsstýrismaður:

Eitt veldugt arbeiðspláss

– Men tað ræður um at bera seg rætt at. Annars kollrennur oljuvinnan okkum.

Saman við Svend Aage Eilfelsen landsstýrismaði við orkunalum umboðandi Tummas Arabo landsstýrismaður við idnaði, handli og

menning landsstýrið á altjóða ráðstevnu í Aberdeen.

Vit hava hitt Tummas Arabo og fregnast, hvat

hann sum landsstýrismaður fekk burturúr ferðini í Aberdeen.

– Ein gjørdist kanska ikki so ógvuliga nógva klókari,

men ein fekk ávíst innli í hasa vinnuna úr sumstjórnarhornum. Við úr Føroyum voru teknikarar og umboð fyrri Landsskúlafrýsitingina, sum finga neyðugt innli frá einum útbúgingarligum sjónarhorni. Vit, sum umboðaðu landsstýrið, royndu at leggja okkum eftir at koma í samband við feløg og almennar myndugleikar á ymsum stödi til tess at fáa oljuvinnuna lýsta so væl sum gjørligt, sigur hann.

Fyrst av øllum royndu landsstýrismenninir at fáa kunnleika um, hvør áhugi er at koma higar. Teir hittu amerikanskt oljufelag, sum arbeiðir við oljuvinnu á útjadarokjum. Men vegna tess at tað loyfrøðiliga samráðingarnar um føroysku undirgrundina ikki eru greiddar, har ikki til at binda seg til nakad sum helst. Teir hittu eisini umboð fyrri onnur feløg, m. a. eitt franskt felag, id var áhugað at koma higar, um

Tummas Arabo, landsstýrismaður

ROYN HUGFLOGIÐ!

Hvat er hetta?

